

פרק א'

חלוקה לנושאים:

א' - ט' : _____
 י' - י"א : _____
 י"ב - י"ח : _____

ביאורים (ע"פ רש"י ומצודות):

פסוק ו': "חֲזַק וְאֶמֶץ", פסוק ז': "חֲזַק וְאֶמֶץ", פסוק ח': "תִּשְׁכַּח לִי", פסוק ט': "תִּשְׁכַּח לִי", פסוק י': "תִּשְׁכַּח לִי".

עיון במפרשים:

1. מדוע פותח הספר בו' החיבור? (רש"י ורד"ק לפסוק א')
2. מה לא מלמדנו הכתוב בפסוק ג', ומה אכן בא ללמדנו? (רש"י)

פרק ב'

חלוקה לנושאים:

א' - ז' : _____
 ח' - כ"א : _____
 כ"ב - כ"ד : _____

ביאורים (ע"פ רש"י ומצודות):

פסוק א': "חֲרָשׁ", פסוק ב': "לְחַפְרֵי", פסוק ג': "פִּשְׁתֵּי הָעֶץ", פסוק ד': "הַמַּעֲבָרוֹת", פסוק ה': "הוֹבִישׁ", "הַחֲרָמִתָּם", פסוק ו': "תִּקְוֹת", פסוק ז': "דָּמוֹ בְּרֵאשׁוֹ".

עיון במפרשים:

1. מתי נשלחו המרגלים? (רש"י לפסוק א')
2. מדוע נאמר "ותצפנו" בלשון יחיד? (רש"י ורד"ק לפסוק ד')
3. מנין ידעה רחב שאחרי שלשה ימים ישובו הרודפים? (רש"י ורד"ק לפסוק ט"ז)
4. את מה אסור לרחב להגיד? (רד"ק לפסוק י"ד ומצודת דוד לפסוק כ')

פרק ג'

חלוקה לנושאים:

א' - ו' : _____
 ז' - ח' : _____
 ט' - י"ג : _____
 י"ד - י"ז : _____

ביאורים (ע"פ רש"י ומצודות):

פסוק ט"ז: "אָדָם הָעִיר", פסוק י"ז: "הַכֹּן".

עיון במפרשים:

1. במה היה שונה מיקומו של הארון במסע זה מהמסעות במדבר? (רש"י לפסוק ג')
2. מי נשא את הארון הפעם, ומי בדרך כלל? (רד"ק לפסוק ג' ד"ה והכהנים)
3. מדוע לא להיות רחוקים פחות מאלפים אמה או יותר מכך? (רש"י לפסוק ד')
4. המשפט "למען אשר תדעו וכו'" משמש סיבה למה? (רש"י ורד"ק לפסוק ד')
5. "גשו הנה", (פסוק ט') לאן? (רש"י ורד"ק)
6. מיהו "אדון כל הארץ" שבפסוק י"א? (רש"י ורד"ק)

פרק ד'

חלוקה לנושאים:

א' - ט' : _____
י' - י"ד : _____
ט"ו - פרק ה' א' : _____

ביאורים (ע"פ רש"י ומצודות):

פסוק ג': "מַצֵּב", פסוק כ"ד: "לְמַעַן" (השני).

עיון במפרשים:

1. מתי נצטווה יהושע להכין שנים עשר איש, ומתי נצטווה מה לעשות איתם? (רש"י ורד"ק לפרק ג' פסוק י"ב, והפסוקים הראשונים של פרק ד')
2. האם נצטווה יהושע על הקמת אבנים בתוך הירדן? (רד"ק לפרק ד' פסוק ט')
3. מה פרוש "עד היום הזה"? (מצודת דוד לפסוק ט') האם אפשר לפרש אחרת?
4. כיצד עברו הכהנים והארון את הירדן? (רש"י לפסוקים ט"ז וי"ח)

פרק ה'

חלוקה לנושאים:

ב' - ט' : _____
י' - י"ב : _____
י"ג - ט"ו : _____

ביאורים (ע"פ רש"י ומצודות):

פסוק ב': "חַרְבוֹת צָרִים", פסוק ח': "חִיּוֹתָם", פסוק ט': "גְּלוֹתֵי".

עיון במפרשים:

1. מדוע לא מלו בני ישראל את בניהם במדבר? (רש"י לפסוק ב')
2. מה היא "חרפת מצרים"? (רש"י, רד"ק ומצודת דוד לפסוק ט')
3. האם המצות שאכלו ביו"ט ראשון של פסח היו מהתבואה החדשה או מהישנה? (רד"ק לפסוק י"א)
4. כיצד היה יהושע ביריחו בטרם נכבשה? (רש"י, מצודת דוד ורלב"ג לפסוק י"ג)
5. לשם מה בא המלאך? (רש"י לפסוק י"ד)
6. באר את השיחה בין המלאך ליהושע. (העזר ברש"י ובמצודת דוד)

פרק ו'

חלוקה לנושאים:

- א' : _____
- ב' - ה' : _____
- ו' - י"א : _____
- י"ב - כ"א : _____
- כ"ב - כ"ה : _____
- כ"ו - כ"ז : _____

ביאורים (ע"פ רש"י ומצודת):

פסוק ד': "הַיּוֹבְלִים", פסוק ה': "בְּמִשְׁךָ בָּקָרָן הַיּוֹבְלִי", פסוק ו': "וַעֲכַרְתֶּם אוֹתוֹ", פסוק ז': "לְפִי חָרַב".

עיון במפרשים:

1. מה משמעות הקרי והכתיב שבפסוק ז'? (רד"ק)
2. אם כל החומה נפלה, כיצד נשאר בית רחב שהיה בקיר החומה? (רד"ק ומצודת דוד לפסוק ה', מלבי"ם לפסוק כ')
3. באיזה יום בשבוע היתה המלחמה? (רש"י לפסוק ט"ו)
4. האם ביום השביעי תקעו הכהנים בשופרות בכל ההקפות, או רק בהקפה השביעית? (מצודת דוד לפסוק ט"ז)
5. מאלו טעמים החרים יהושע את השלל? (רש"י ורד"ק לפסוק י"ז)
6. הסבר את פשר הכפילות בין שני חלקי פסוק כ'. (מצודת דוד)
7. האם רחב ניצלה בגלל שבועת המרגלים או מסיבה אחרת? (פסוק כ"ה, ותועליות הרלב"ג המודפסות בסוף פרק ח' תועלת י')
8. מה הן הסיבות לאיסור לבנות את יריחו? (רד"ק לפסוק כ"ו)
9. מה פרוש: "בבכרו ייסדנה ובצעירו יציב דלתיה"? (רש"י ומצודת דוד לפסוק כ"ו)

פרק ז'

חלוקה לנושאים:

- _____ א' :
- _____ ב' - ה' :
- _____ ו' - ט' :
- _____ י' - ט"ו :
- _____ ט"ז - כ"ו :

ביאורים (ע"פ רש"י ומצודות):

פסוק ה': "הַשְּׁבָרִים", פסוק ז': "הוֹאֲלֵנוּ", פסוק כ"א: "אֲדָרְתָּ שְׁנַעֲרִי", פסוק כ"ג: "וַיִּצְאָקֵם".

עיון במפרשים:

1. מי הם השלושים וששה איש לפי חז"ל? (רד"ק לפסוק ה')
2. מה פרוש הטענה "ומה תעשה לשמך הגדול"? (רש"י ורד"ק לפסוק ט')
3. מה הן שתי הטענות כלפי יהושע, שכביכול היה חלק מהגורמים לחטא? (רש"י לפסוק י' בשני הפרושים האחרונים)
4. לשם מה היה צורך שעכן יתוודה בעצמו? (רש"י ורד"ק לפסוק י"ט)
5. כיצד זה עולים לעמק? (רד"ק לפסוק כ"ד)
6. מדוע הרגו את עכן על סמך הודאתו בלא עדים והתראה? (רמב"ם הלכות סנהדרין פרק י"ח הלכה ו')
7. האם עכן ורכושו נשרפו או נסקלו? (רש"י לפסוק ט"ו ולפסוק כ"ה ורד"ק לפסוק כ"ה)
8. האם נהרגו גם בניו של עכן? (רש"י לפסוקים כ"ד - כ"ה ומצודת דוד לפסוק כ"ה)

פרק ח'

חלוקה לנושאים:

- _____ א' - ט' :
- _____ י' - י"ז :
- _____ י"ח - כ"ט :
- _____ ל' - ל"ה :

ביאורים (ע"פ רש"י ומצודות):

פסוק ו': "הַתִּיקְנוּ", פסוק י': "וַיִּפְקְדוּ", פסוק ט"ו: "וַיִּנְגְּעוּ", פסוק כ"ו: "הַחֲרִים", (העזר בתשובותך לפרק ב'): פסוק ל"ג: "כָּאֲזָרְחִי".

עיון במפרשים:

1. איזו תועלת תהיה מכך שייקחו את כל העם? (מצודת דוד לפסוק א')
2. מדוע לא עשה ה' נס גלוי כמו ביריחו? (רלב"ג לפסוק א')
3. היכן עמד האורב השני? (רש"י ורד"ק לפסוק י"ב)
4. מה פרוש "למועד" בפסוק י"ד? (רש"י, רד"ק)

5. כיצד ידע האורב מתי לצאת? (מצודת דוד לפסוק י"ח)
6. מדוע הורידו את נבלת מלך העי מן העץ, הרי אינו מעם ישראל? (רד"ק לפסוק כ"ט)
7. מתי בנה יהושע מזבח בהר עיבל? (רד"ק לפסוק ל', ועיין גם במלבי"ם)
8. מה קרא יהושע לפני העם? (רד"ק לפסוק ל"ה ומצודת דוד לפסוקים ל"ד - ל"ה)

פרק ט'

חלוקה לנושאים:

א' - ב' : _____
 ג' - ט"ו : _____
 ט"ז - כ"ז : _____

ביאורים (ע"פ רש"י ומצודות):

פסוק ד': "וַיִּצְטָרוּ", "מִצָּרִים", פסוק ה': "נִקְדִּים".

עיון במפרשים:

1. כיצד קרה שאף אחד מהמלכים לא רצה לכרות ברית כמו הגבעונים? (פרק י"א פסוקים י"ט - כ')
2. "ויעשו גם המה", (פסוק ד') נאמרה פה המילה "גם", מי עוד עשה בערמה? (3 פרושים ברש"י וברד"ק)
3. מדוע הזכירו הגבעונים את סיחון ועוג, ולא הזכירו את חציית הירדן ומפלת חומות יריחו? (רד"ק לפסוק ח')
4. "ויקחו האנשים מצידם", (פסוק י"ד) מה פרוש "מצידם"? (3 פרושים ברש"י, רד"ק ומצודת דוד)
5. מדוע הוצרכו הגבעונים לתרמית, ולא באו סתם ואמרו שרוצים הם לכרות ברית? (רמב"ם הלכות מלכים פרק ו' הלכה ה' ורמב"ן דברים כ' פסוק י"א. סכם בקצרה את עיקרי השיטות)

פרק י'

חלוקה לנושאים:

א' - ה' : _____
 ו' - י"א : _____
 י"ב - י"ד : _____
 ט"ו - כ"ז : _____
 כ"ח - מ"ג : _____

ביאורים (ע"פ רש"י ומצודות):

פסוק י': "וַיִּהְיֶה", פסוק י"ט: "וַיִּבְתְּ", פסוק כ"א: "תִּרְצֶה לְשֹׁנוֹ".

עיון במפרשים:

1. מדוע שמו של מלך ירושלים היה אדוני צדק? (רד"ק לפסוק א', ובעיקר סוף דבריו)
2. מהו "ספר הישר", והיכן כתוב בו עניין זה? (רש"י ומצודת דוד לפסוק י"ג)
3. מה מדגישות המילים: "כאשר עשה למלך יריחו? (רד"ק לפסוק כ"ח)

פרק י"א

חלוקה לנושאים:

- א' - ט' : _____
- י' - ט"ו : _____
- ט"ז - כ' : _____
- כ"א - כ"ג : _____

ביאורים (ע"פ רש"י ומצודת):

פסוק ה': "וַיִּנְעֲדוּ", פסוק י"ג: "עַל תִּלְמִם", פסוק כ"ג: "כְּמַחְלָקֹתֵם".

עיון במפרשים:

1. מדוע ציווה ה' לעקר את הסוסים? (רד"ק לפסוק ט')
2. האם מדובר בפסוק ט"ז על ארץ גושן שבמצרים? (רד"ק)
3. האם היה זה טוב שהמלחמה נמשכה ימים רבים? מי גרם לכך ולשם מה? (רש"י לפסוק י"ח)
4. כיצד ניתן להבין את שלילת הבחירה החפשית מעמי כנען? (רד"ק לפסוק כ', רמב"ם הלכות תשובה פרק ו' הלכה ג')

פרק י"ב

חלוקה לנושאים:

- א' - ו' : _____
- ז' - כ"ד : _____

ביאורים (ע"פ רש"י ומצודת):

פסוק כ"ג: "נָפֶת".

עיון במפרשים:

1. האם היו בארץ רק שלושים ואחת ערים? (רד"ק לפסוק ט')
2. האם כל השטחים שהיו בשליטת המלכים האלו נכבשו, או שרק המלך נהרג? (מלבי"ם לפסוק ט')

פרק י"ג

חלוקה לנושאים:

א' - ז' : _____
ח' - ל"ג : _____

ביאורים (ע"פ רש"י ומצודות):

פסוק ב': "גלילות", פסוק ח': "עמו הראובני והגדי", פסוק ט': "המישר".

עיון במפרשים:

1. האם המילה "והעוים" שייכת לפסוק ג' או לפסוק ד'? מה משמעותה? (רש"י ורד"ק לפסוק ג')
2. מה פשר הכפילות בפסוק י"ד ובפסוק ל"ג? (מלבי"ם לפסוק ל"ג)

פרק י"ד

חלוקה לנושאים:

א' - ה' : _____
ו' - ט"ו : _____

ביאורים (ע"פ רש"י ומצודות):

פסוק ח': "מלאתי", פסוק ט"ו: "אֶרְבַּע" (2 פרושים).

עיון במפרשים:

1. כיצד לומדים מפסוק י' כמה שנים ארך כיבוש הארץ? (רש"י ורד"ק)
2. האם חברון היתה עירו של כלב או עיר מקלט ועיר כהנים? (רד"ק לפסוק י"ג, וכן מפורש בפרק כ"א פסוק י"ב)

הקדמה לפרקי הנחלות (ט"ו - י"ט)

הערות כלליות:

- א. משום קדושת הכתובים נקרא את כל הפרקים, גם אם איננו מכירים חלק מהמקומות המצוינים בהם.
- ב. לא נעסוק בזיהויו של כל אחד ממאות המקומות המוזכרים בפרקים אלו.
- ג. למרות זאת, כדאי לשים לב לנקודות הגבול החשובות ולשמות הערים המפורסמות, ולהשתדל לזכור בנחלת איזה שבט היו.
- ד. אפשר להעזר במפה שבעמוד האחרון של החוברת למען השלמת התמונה הכללית, והבנת מיקומו המשוער של כל שבט.

ביאורים ועיונים:

1. עיין בביאור הגר"א בפרק ט"ו פסוק ג', והסבר מה פרוש כל אחת מהמילים הבאות: ויצא, ועבר, ונסב, ותאר, ועלה, וירד.

2. ברשימת הערים קורה פעמים רבות שהמספר המסכם אינו תואם את הפרוט שהיה לפניו. העזר במפרשים (רש"י, מצודת דוד, רד"ק, הגר"א, ומלבי"ם) על המקורות הבאים, ומנה את ההסברים לכך: פרק ט"ו פסוקים ל"ב, ל"ו. פרק י"ח פסוק כ"ח. פרק י"ט פסוקים ו', ט"ו, ל"ח.
3. כיצד חילקו את הנחלות: האם כל החלקים היו שווים, או שחלקו של כל שבט היה בהתאם לגדלו? אם כל שבט קיבל בהתאם לגדלו, מה שייד לעשות על זה גורל? (מלבי"ם בתחילת פרק י"ד)
4. מדוע נחלת יהודה, אפרים ומנשה נקבעה לפני נחלת שבעה השבטים האחרים? (רד"ק לפרק י"א פסוק כ"ג)

פרק ט"ו

חלוקה לנושאים:

- א' - י"ב : _____
- י"ג - י"ט : _____
- כ' - ס"ג : _____

ביאורים (ע"פ רש"י ומצודות):

פסוק ד': "תִּצְאֹת הַגְּבוּל", פסוק י"ח: "וַתִּסְיֶהוּ", פסוק י"ט: "גִּלְתִּי".

עיון במפרשים:

1. בשופטים פרק א' פסוקים ח' - ט"ו מסופר עניין לכידת חברון, ומשמע שם שהיה זה אחרי מיתת יהושע. כיצד אפשר להסביר את כתיבתו של סיפור זה כאן? (רש"י לפסוק י"ד)
2. מה היה הקשר המשפחתי המדויק בין כלב לעתנאל? (רד"ק לפסוק י"ז)
3. מה הן שתי הסיבות לכך, שלא יכלו בני יהודה לכבוש את ירושלים? (רד"ק לפסוק ס"ג עד סופו)

פרקים ט"ז - י"ז

חלוקה לנושאים:

- פרק ט"ז : _____
- פרק י"ז א' - י"ג : _____
- י"ד - י"ח : _____

ביאורים (ע"פ רש"י ומצודות):

פרק ט"ז פסוק ט': "הַמְּבַדְלוֹת", פרק י"ז פסוק י"ב: "וַיִּזְאָל", פסוק ט"ו: "וַבְּרֵאֲתִי", "אָצִי".

עיון במפרשים:

1. ידוע שבית אל היא לוז, א"כ כיצד נאמר בפסוק ב' שהגבול הולך מבית אל ללוז? (רד"ק והגר"א)

2. בפרק י"ז פסוק א' נאמר: "ויהי הגורל למטה מנשה **כי הוא** בכור יוסף". המילה "כ"י" באה לכאורה לנמק את עדיפותו של מנשה, אבל הרי נחלת אפרים נכתבה קודם לכן, א"כ כיצד יש להסביר את הפסוק? (רד"ק, מצודת דוד, הגר"א)
3. איך היתה החלוקה הפנימית בין אפרים למנשה בתוך החלק של שבט יוסף? (פסוק י' ומצודת דוד)
4. מדוע לא הספיק לבני יוסף החלק הגדול שקיבלו, הלא הגורל היה לפי גדלו של כל שבט? (בבא בתרא קיח. ויש שם שתי שיטות. איך מסבירה הגמרא לפי כל שיטה?)
5. מה היתה תשובת יהושע לבני יוסף? (פסוק ט"ו ופסוקים י"ז - י"ח. הסבר לפי מצודת דוד)

פרקים י"ח - י"ט

חלוקה לנושאים:

- _____ פרק י"ח א' - י' :
- _____ י"א - כ"ח :
- _____ פרק י"ט א' - ט' :
- _____ י' - ט"ז :
- _____ י"ז - כ"ג :
- _____ כ"ד - ל"א :
- _____ ל"ב - ל"ט :
- _____ מ' - מ"ח :
- _____ מ"ט - נ"א :

ביאורים (ע"פ רש"י ומצודת):

פסוק ו': "וַיִּרְיֵתֵי".

עיון במפרשים:

1. איך היה המבנה של משכן שילה? (רש"י לפסוק א')
2. מדוע התרפו בני ישראל מלחלק את הנחלות לשבעת השבטים? (מצודת דוד לפסוק ג')
3. מדוע נחלתו של שמעון היתה מובלעת בתוך נחלת שבט יהודה, ולא היתה נחלה עצמאית כמו שאר השבטים? (ביאור הגר"א לפרק י"ט פסוק א')
4. למי היו שייכים מי הירדן? (פסוק ל"ד ומצודת דוד)
5. בפסוק מ"ז, מה פרוש "ויצא גבול בני דן מהם"? (רש"י ומצודת דוד)
6. בפסוק נ', מה פרוש "על פי ה'?" (מצודת דוד)

פרקים כ' - כ"א

חלוקה לנושאים:

פרק כ': _____
פרק כ"א א' - מ': _____
מ"א - מ"ג: _____

ביאורים (ע"פ רש"י ומצודות):

פסוק ז': "וַיִּקְדְּשׁוּ", פסוק ט': "הַמִּוֶּעֶדָה".

עיון במפרשים:

1. מה למדו חז"ל מן המילים: "ונתנו לו מקום"? (רד"ק לפסוק ד')
2. עיין במכות י: וכתוב אלו שתי הלכות חדשות שאינן מופיעות בתורה, למד ר' אלעזר מפרשיית ערי מקלט שבספר יהושע.
3. מדוע היתה חלוקת ערי הלוויים בין השבטים כפי החלוקה המבוארת בפרק כ"א? (מלבי"ם לפסוק ד')

פרק כ"ב

חלוקה לנושאים:

א' - ט': _____
י' - י"ב: _____
י"ג - כ': _____
כ"א - כ"ט: _____
ל' - ל"ד: _____

עיון במפרשים:

1. "חלקו שלל איביכם עם אחיכם", (פסוק ח') מי צריך לחלק את השלל, ועם מי? (3 פרושים ברש"י וברד"ק)
2. מה החטא בו נחשדו בני גד ובני ראובן? (רש"י לפסוק י"ב)
3. "עון פעור אשר לא הטהרנו ממנו", (פסוק י"ז) למה הכוונה, וכי עדיין היו חוטאים בבעל פעור? (מצודת דוד)
4. "ואותנו אל תמרדו", (פסוק י"ט) מה פרוש "ואותנו"? (רש"י, רד"ק ומצודת ציון)
5. פסוק ל"ד נראה חסר. איזו מילה יש לכאורה להוסיף? (רש"י ומצודת דוד)

פרק כ"ג

חלוקה לנושאים:

כל הפרק: _____

ביאורים (ע"פ רש"י ומצודות):

פסוק י"ג: "לְפָח", "וּלְשֵׁטֶט", "וְלִצְנָנִים".

עיון במפרשים:

1. האם אסף יהושע את כל ישראל או רק את ההנהגה? (רלב"ג לפסוק ב')
2. מה הן שתי האפשרויות היחידות, (שאינן אפשרות נוספת מלבדן) העומדות בפני בני ישראל? (מלבי"ם לפסוק ב')
3. "איש אחד מכם ירדף אלף", (פסוק י') האם זה בעבר או בעתיד? (רד"ק)

פרק כ"ד

חלוקה לנושאים:

- _____ ב' - ט"ו :
- _____ ט"ז - י"ח :
- _____ י"ט - כ' :
- _____ כ"א - כ"ז :
- _____ כ"ח - ל"ג :

ביאורים (ע"פ רש"י ומצודות):

פסוק י"א: "בַּעֲלֵי יְרִיחוֹ", פסוק י"ט: "קְנוֹא".

עיון במפרשים:

1. מה הצורך בכינוס נוסף אחרי הכינוס שבפרק כ"ג? (רד"ק לפסוק א')
2. מדוע אסף יהושע את שבטי ישראל לשכם, והביא לשם את הארון, ולא ערך את הכינוס בשילה? (רד"ק לפסוק א' ד"ה ויתיצבו)
3. איזה חידוש בעניין נסי קריעת ים סוף ניתן ללמוד מלשון פסוק ז'? (רש"י)
4. מדוע אחרי הצהרתם המפורשת שברצונם לעבוד את ה', אומר להם יהושע: "לא תוכלו לעבד את ה'?" (מצודת דוד לפסוק י"ט)
5. האם כתב יהושע את הדברים האלה בתוך התורה ממש? (מצודת דוד לפסוק כ"ו)
6. הוכח מפסוק כ"ו שמקום שבו משכנים את ארון ה' אפילו באופן ארעי, נקרא מקדש. (רד"ק)